Категорія справи № **796/92/2018: не визначено.**
Надіслано судом: **не визначено.** Зареєстровано: **11.12.2018.** Оприлюднено: **12.12.2018.**
Номер судового провадження: **61-40263ав18**

Верховний Суд

Постанова

Іменем України

22 листопада 2018 року

м. Київ

справа № 796/92/2018

провадження № 61-40263ав18

Верховний Суд у складі колегії суддів Першої судової палати Касаційного цивільного суду:

ОлійникА. С., (суддя-доповідач), Кузнєцова В. О., Усика Г. І.,

секретаря судового засідання - Крічфалуши С. С.,

за участю:

представника Непублічного акціонерного товариства «Люкон» - Лисунець Ярослави Ігорівни,

розглянув у відкритому судовому засіданні справу за заявою Непублічного акціонерного товариства «Люкон» про визнання та надання дозволу на виконання рішення Міжнародного комерційного арбітражного суду при Торгово-промисловій палаті України від 21 листопада 2017 року у справі за позовом Непублічного акціонерного товариства «Люкон» (Російська Федерація)до Приватного акціонерного товариства «Маріупольський металургійний комбінат імені Ілліча» (Україна)про стягненнязаборгованості за апеляційною скаргою Приватного акціонерного товариства «Маріупольський металургійний комбінат імені Ілліча» на ухвалу Апеляційного суду м. Києва від 30 травня 2018 року у складі судді Кравець В. А.,

ВСТАНОВИВ:

29 березня 2018 року Непублічне акціонерне товариство «Люкон» (далі - НАТ «Люкон») звернулося до Апеляційного суду м. Києва, як до суду першої інстанції, із заявою про визнання та надання дозволу на виконання рішення Міжнародного комерційного арбітражного суду при Торгово-промисловій палаті України (далі - МКАС при ТПП України) від 21 листопада 2017 року у справі № 202у/2017 за позовом НАТ «Люкон» до Приватного акціонерного товариства «Маріупольський металургійний комбінат імені Ілліча» (далі - ПрАТ «ММК ім. Ілліча»).

Заяву обґрунтовано тим, що 14 листопада 2013 року між Закритим акціонерним товариством «Люкон» і ПрАТ «ММК ім. Ілліча» укладено контракт № 3277, відповідно до пункту 1.1 якого НАТ «Люкон» прийняло на себе зобов'язання передати, а ПрАТ «ММК ім. Ілліча» - прийняти та оплатити обладнання, зазначене в специфікаціях до контракту на умовах, передбачених цим контрактом.

У порушення пункту 7 специфікації № 1 до контракту № 3277 від 14 листопада 2013 року, статей 526, 692 ЦК України та статті 59 Конвенції Організацій Об'єднаних Націй про договори міжнародної купівлі-продажу товарів, поставлене обладнання покупцем, ПрАТ «ММК ім. Ілліча», не оплачене.

Правовою підставою для розгляду справи в Міжнародному комерційному арбітражному суді при Торгово-промисловій палаті України є пункт 9.4 контракту № 3277 від 14 листопада 2013 року (далі - контракт). Пунктом 9.6 контракту сторонами погоджено застосування в процесі розгляду і вирішення спору Регламенту Міжнародного комерційного арбітражного суду при Торгово-промисловій палаті України, матеріального і процесуального права України.

Заява про відсутність у Міжнародного комерційного арбітражного суду при Торгово-промисловій палаті України компетенції щодо розгляду справи відповідачем ПрАТ «ММК ім. Ілліча» не подавалась. Відповідач надав суду кандидатуру арбітра та брав участь у судових засіданнях під час розгляду справи.

Рішенням Міжнародного комерційного арбітражного суду при Торгово-промисловій палаті України від 21 листопада 2017 року усправі № 202у/2017 з ПрАТ «ММК ім. Ілліча» на користь НАТ «Люкон» стягнуто заборгованість за поставлене обладнання у розмірі 2 107 100,00 російських рублів, пеню за порушення строку оплати обладнання у розмірі 153 396,88 російських рублів, три проценти річних у розмірі 178 555,08 російських рублів, відшкодування витрат з оплати юридичних послуг в розмірі 185 000,00 російських рублів та відшкодування витрат зі сплати арбітражного збору у розмірі 181 927, 33 російських рублів, а всього 2 805 979,29 російських рублів.

Клопотання про скасування вищевказаного арбітражного рішення ПрАТ «ММК ім. Ілліча» не подавало.

Копію арбітражного рішення представником НАТ «Люкон» отримано 01 грудня 2017 року.

За наведених обставин заявник просив визнати та надати дозвіл на виконання рішення Міжнародного комерційного арбітражного суду при Торгово-промисловій палаті України від 21 листопада 2017 року у справі № 202у/2017 про стягнення з ПрАТ «ММК ім. Ілліча» на користь НАТ «Люкон» 2 107 100,00 російських рублів заборгованості за поставлене обладнання, 153 396,88 російських рублів пені за порушення строку оплати обладнання, 178 555,08 російських рубля - три проценти річних, 185 000

російських рублів у відшкодування витрат з оплати юридичних послуг та 181 927,33 російських рублів у відшкодування витрат зі сплати арбітражного збору, а всього 2 805 979,29 російських рублів.

Ухвалою Апеляційного суду м. Києва від 30 травня 2018 року заяву НАТ «Люкон» (Російська Федерація) про визнання і надання дозволу на виконання рішення Міжнародного комерційного арбітражного суду при Торгово-промисловій палаті України від 21 листопада 2017 року у справі № 202у/2017 задоволено. Визнано і надано дозвіл на виконання рішення Міжнародного комерційного арбітражного суду при Торгово-промисловій палаті України від 21 листопада 2017 року у справі АС № 202у/2017 за позовом НАТ «Люкон» до ПрАТ «ММК ім. Ілліча» про стягнення 2 107 100,00 російських рублів заборгованості за поставлене обладнання, 153 396,88 російських рублів пені за порушення терміну оплати обладнання, 178 555,08 російських рублів - три проценти річних, 185 000,00 російських рублів на відшкодування витрат з оплати юридичних послуг та 181 927,33 російських рублів на відшкодування витрат зі сплати арбітражного збору, а всього 2 805 979,29 російських рублів. Видано виконавчий лист про стягнення з ПрАТ «ММК ім. Ілліча» на користь НАТ «Люкон» 2 107 100,00 російських рублів заборгованості за поставлене обладнання, 153 396,88 російських рублів пені за порушення строку оплати обладнання, 178 555,08 російських рублів - три процентирічних, 185 000,00 російських рублів у відшкодування витрат з оплати юридичних послуг та 181 927,33 російських рублів у відшкодування витрат зісплати арбітражного збору, а всього 2 805 979,29 російських рублів.

Ухвалу суду апеляційної інстанції мотивовано тим, що згідно з пунктом 9.5 контракту правом, що регулює цей контракт, є матеріальне право України, правовідносини, які склалися між НАТ «Люкон» та ПрАТ «ММК ім. Ілліча», носять приватноправовий характер з іноземним елементом, а вирішення спору за нормами законодавства України не впливає на публічний порядок України, оскільки правовою природою застереження про публічний порядок є насамперед виключення можливості застосування іноземного приватного права, а не права країни, у суді якої розглядається клопотання про дозвіл на примусове виконання іноземного арбітражного рішення.

Посилання на публічний порядок можуть мати місце тільки у випадках, коли виконання іноземного арбітражного рішення несумісне з основами правопорядку держави, а події, які сталися в Україні, починаючи з лютого -березня 2014 року, та визнання Російської Федерації країною-агресором щодо України не вплинуло на приватноправові відносини, що склалися між ПрАТ «ММК ім. Ілліча» та НАТ «Люкон» на підставі контракту № 3277 від 14 листопада 2013 року та на їх зобов'язання, що виникли на підставі цього контракту.

Контракт є самостійним цивільно-правовим договором, зміст якого полягає в передачі постачальником обладнання покупцеві зі сплатою останнім певної грошової суми, який не спрямований на порушення публічного порядку, тому не є таким, що порушує публічний порядок.

ПрАТ «ММК ім. Ілліча» не підтвердило існування визначених статтею 36 Закону України «Про міжнародний комерційний арбітраж», статтею 478 ЦПК України та Конвенцією про визнання та виконання іноземних арбітражних рішень від 10 червня 1958 року підстав для відмови в задоволенні заяви про визнання та надання дозволу на виконання рішення міжнародного комерційного арбітражу.

У липні 2018 року ПрАТ «ММК ім. Ілліча» звернулося до Верховного Суду з апеляційною скаргою на ухвалу Апеляційного суду м. Києва від 30 травня 2018 року, у якій просить вказану ухвалу апеляційного суду скасувати у зв'язку з порушенням норм матеріального та процесуального права та постановити нову ухвалу про відмову у задоволенні заяви.

25 липня 2018 року ухвалою Верховного Суду відкрито апеляційне провадження у справі за вказаною апеляційною скаргою.

16 липня 2018 року вказану справу разом із матеріалами апеляційного провадження передано до Верховного Суду.

29 серпня 2018 року до Верховного Суду надійшов відзив НАТ «Люкон» на апеляційну скаргу ПрАТ «ММК ім. Ілліча».

У листопаді 2018 року до Верховного Суду надійшли додаткові пояснення НАТ «Люкон».

Ухвалою Верховного Суду від 22 жовтня 2018 року вказану справу призначено до судового розгляду.

Частиною другою статті 24, частиною другою статті 351 ЦПК України передбачено, що Верховний Суд переглядає в апеляційному порядку судові рішення апеляційних судів, ухвалені ними як судами першої інстанції.

Апеляційну скаргу мотивовано тим, що визнання та виконання зазначеного арбітражного рішення буде порушувати публічний порядок України та сприятиме додатковому фінансуванню країни-окупанта.

Заяву НАТ «Люкон» про надання дозволу на примусове виконання рішення міжнародного арбітражного рішення оформлено з порушеннями вимог ЦПК України, оскільки до заяви не додано виконавчий документ у вказаній справі.

Відзив на апеляційну скаргу мотивовано тим, що у порушення статті 36 Закону України «Про міжнародний комерційний арбітраж» та статті 478 ЦПК України ПрАТ «ММК ім. Ілліча» не надав суду доказів того, що виконання рішення Міжнародного комерційного арбітражного суду при Торгово-промисловій палаті України від 21 листопада 2017 року призведе до порушення правопорядку в Україні, вплине на її незалежність, цілісність, самостійність й недоторканість.

У поясненнях НАТ «Люкон» зазначає, що 05 липня 2018 року Апеляційним судом м. Києва видано виконавчий лист про стягнення з ПрАТ «ММК ім. Ілліча» на користь НАТ «Люкон» заборгованості, а 09 жовтня 2018 року ПрАТ «ММК ім. Ілліча» самостійно сплатив суму заборгованості, яку стягнено оскаржуваним рішенням арбітражного суду від 21 листопада 2017 року.

10 жовтня 2018 року заступником начальника відділу Кальміуського Відділу державної виконавчої служби м. Маріуполь Головного територіального управління юстиції у Донецькій області винесено постанову про закінчення виконавчого провадження у зв'язку з виконанням виконавчого листа Апеляційного суду м. Києва від 05 липня 2018 року.

Відповідно до частини першої статті 367 ЦПК України, суд апеляційної інстанції переглядає справу за наявними в ній і додатково поданими доказами та перевіряє законність і обґрунтованість рішення суду першої інстанції в межах доводів та вимог апеляційної скарги.

Представник ПрАТ «ММК ім. Ілліча» в судове засідання не з'явився, про день та час розгляду справи повідомлений належним чином, що підтверджується рекомендованим повідомленням про вручення поштового відправлення, причини своєї неявки суду не повідомило.

Заслухавши пояснення представника НАТ «Люкон» - Лисунець Я. І., перевіривши законність та обґрунтованість оскаржуваного судового рішення в межах доводів апеляційної скарги, Верховний Суд дійшов висновку, що апеляційна скарга не підлягає задоволенню з огляду на

таке.

Судом апеляційної інстанції встановлено, що 14 листопада 2013 року між Закритим акціонерним товариством «Люкон» і Публічним акціонерним товариством «ММК ім. Ілліча» укладено контракт № 3277 (а.с. 36).

Рішенням загальних зборів акціонерів Закритого акціонерного товариства «Люкон», оформленого Протоколом № 6 від 03 грудня 2015 року, найменування Закритого акціонерного товариства«Люкон» змінено на Непублічне акціонерне товариство «Люкон».

Боржник, ПрАТ «ММК ім. Ілліча», є правонаступником прав та обов'язків Публічного акціонерного товариства «ММК ім. Ілліча».

Відповідно до пункту 1.1 контракту НАТ «Люкон» прийняло на себе зобов'язання передати, а ПрАТ «ММК ім. Ілліча» - прийняти та оплатити обладнання, зазначене в специфікаціях до контракту на умовах, передбачених цим контрактом.

У порушення пунтку 7 Специфікації № 1 до контракту, статей 526, 692 ЦК України та статті 59 Конвенції Організацій Об'єднаних Націй про договори міжнародної купівлі-продажу товарів, поставлене обладнання покупцем - ПрАТ «ММК ім. Ілліча», не оплачене.

У пункті 9.4 контракту міститься Арбітражне застереження, відповідно до якого у разі, якщо в результаті розгляду спорів або розбіжностей сторони не дійдуть згоди, такі суперечки або розбіжності підлягають передачі на розгляд та остаточне вирішення у Міжнародний комерційний арбітражний суд при Торгово-промисловій палаті України (м. Київ), відповідно до законодавства України. Кількість арбітрів, з яких складається Арбітражний суд - один. Місце проведення засідань Арбітражного суду - м. Київ, Україна. Мова арбітражного розгляду - російська.

Згідно з пунктом 9.5 контракту правом, що регулює цей контракт, є матеріальне право України. Крім того, застосовуються положення Конвенції Організацій Об'єднаних Націй про договори міжнародної купівлі-продажу товарів - Відень 1980 рік.

У пункті 9.6 контракту сторонами погоджено застосування у процесі спору Регламенту Міжнародного комерційного арбітражного суду при Торгово-промисловій палаті України, матеріального та процесуального права України.

Пунктом 9.7 передбачено, що рішення Арбітражного суду є остаточним, не підлягає оскарженню та є обов'язковим для обох сторін.

На підставі арбітражного застереження, яке передбачене пунктом 9.4 контракту, постачальник НАТ «Люкон» звернувся до Міжнародного комерційного арбітражного суду при Торгово-промисловій палаті із позовом до ПрАТ «ММК ім. Ілліча» про стягнення заборгованості за поставлене обладнання.

21 листопада 2017 року прийнято рішення Міжнародного комерційного арбітражного суду при Торгово-промисловій палаті України у справі № 202у/2017, яким з ПрАТ «ММК ім. Ілліча» на користь НАТ «Люкон» стягнуто заборгованість за поставлене обладнання у розмірі 2 107 100,00 російських рублів, пеню за порушення строку оплати обладнання у розмірі 153 396,88 російських рублів, три проценти річних у розмірі 178 555,08 російських рублів, відшкодування витрат з оплати юридичних послуг у розмірі 185 000,00 російських рублів та відшкодування витрат зі сплати арбітражного збору в розмірі 181 927,33 російських рублів, а всього 2 805 979,29 російських рублів (а.с. 49-72).

У рішенні зазначено, що воно вступає в законну силу з 21 листопада 2017 року, є остаточним та підлягає негайному виконанню.

Статтею 81 Закону України «Про міжнародне приватне право» передбачено, що в Україні можуть бути визнані та виконані рішення іноземних судів у справах, що виникають з цивільних, трудових, сімейних та господарських правовідносин, вироки іноземних судів у кримінальних провадженнях у частині, що стосується відшкодування шкоди та заподіяних збитків, а також рішення іноземних арбітражів та інших органів іноземних держав, до компетенції яких належить розгляд цивільних і господарських справ, що набрали законної сили.

Частиною першою статті 82 Закону України «Про міжнародне приватне право» встановлено, що визнання та виконання рішень, визначених устатті 81 цього Закону, здійснюється у порядку, встановленому законом України.

Відповідно до частини першої статті 35 Закону України «Про міжнародний комерційний арбітраж» арбітражне рішення, незалежно від того, в якій країні воно було винесено, визнається обов'язковим і при поданні до компетентного суду письмового клопотання виконується з урахуванням положень цієї статті та статті 36.

Визнання та надання дозволу на виконання рішення міжнародного комерційного арбітражу - це поширення законної сили такого рішення на територію України і застосування засобів примусового виконання в порядку, встановленому ЦПК України.

Порядок розгляду і вирішення заяви про визнання та надання дозволу на виконання рішення міжнародного комерційного арбітражу визначені в Главі 3 Розділу IX ЦПК України «Визнання та виконання рішень іноземних судів, міжнародних комерційних арбітражів в Україні, надання дозволу на примусове виконання рішень третейських судів».

Відповідно до частини першої статті 35 Закону України «Про міжнародний комерційний арбітраж» арбітражне рішення, незалежно від того, в якій країні воно було винесено, визнається обов'язковим і при поданні до компетентного суду письмового клопотання виконується з урахуванням положень цієї статті та статті 36.

Визнання та надання дозволу на виконання рішення міжнародного комерційного арбітражу - це поширення законної сили такого рішення на територію України і застосування засобів примусового виконання в порядку, встановленому ЦПК України.

Згідно зі статтею 474 ЦПК України рішення міжнародного комерційного арбітражу (якщо його місце знаходиться за межами України), незалежно від того, в якій країні воно було винесено, визнається та виконується в Україні, якщо їх визнання та виконання передбачено міжнародним договором; згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України. У разі якщо визнання та виконання рішення міжнародного комерційного арбітражу залежить від принципу взаємності, вважається, що він існує, оскільки не доведено інше.

За змістом статті 478 ЦПК України та статті 36 Закону України «Про міжнародний комерційний арбітраж» суд відмовляє у визнанні і наданні дозволу на виконання рішення міжнародного комерційного арбітражу, якщо сторона, проти якої воно спрямоване, подасть суду доказ того, що: а) одна із сторін в арбітражній угоді була якоюсь мірою недієздатною; або ця угода є недійсною за законом, якому сторони цю угоду підпорядкували, а в разі відсутності такої вказівки, за законом держави, де рішення було винесено; або б) сторону, проти якої винесено рішення, не було належним чином сповіщено про призначення арбітра чи про арбітражний розгляд або з інших поважних причин вона не могла подати свої пояснення; або в) рішення винесено щодо спору, не передбаченого арбітражною угодою, або такого, що

не підпадає під її умови, або містить постанови з питань, що виходять за межі арбітражної угоди; проте якщо постанови з питань, охоплених арбітражною угодою, можуть бути відокремлені від тих, які не охоплюються такою угодою, то та частина арбітражного рішення, яка містить постанови з питань, що охоплені арбітражною угодою, може бути визнана і виконана; або г) склад міжнародного комерційного арбітражу або арбітражна процедура не відповідали угоді між сторонами або, за відсутності такої, не відповідали закону тієї держави, де мав місце арбітраж; ґ) або рішення ще не стало обов'язковим для сторін, або було скасовано, або його виконання зупинено судом держави, в якій або згідно із законом якої воно було прийнято. У визнанні і наданні дозволу на виконання рішення міжнародного комерційного арбітражу може бути відмовлено, якщо суд визнає, що відповідно до закону спір, з огляду на його предмет, не може бути переданий на вирішення міжнародного комерційного арбітражу або визнання та виконання цього арбітражного рішення суперечить публічному порядку України.

Тягар доведення наявності підстав для відмови у визнанні і виконанні арбітражного рішення покладається на сторону, яка заперечує проти заяви стягувача.

Статтею 12 Закону України «Про міжнародне приватне право» встановлено, що норма права іноземної держави не застосовується у випадках, якщо її застосування призводить до наслідків, явно не сумісних з основами правопорядку (публічним порядком) України. У таких випадках застосовується право, яке має найбільш тісний зв'язок з правовідносинами, а якщо таке право визначити або застосувати неможливо, застосовується право України.

У разі якщо суд розглядає спірні правовідносини на підставі домовленості сторін, публічний порядок цієї держави безпосередньо не зачіпається.

Як убачається з пункту 9.5 контракту, правом, що регулює цей контракт, є матеріальне право України, відносини, які склалися між НАТ «Люкон» та ПрАТ «ММК ім. Ілліча» носять приватноправовий характер з іноземним елементом, а вирішення цих відносин за нормами законодавства України жодним чином не впливає на публічний порядок України, оскільки правовою природою застереження про публічний порядок є насамперед виключення можливості застосування іноземного приватного права, а не права країни, у суді якої розглядається клопотання про дозвіл на примусове виконання іноземного арбітражного рішення.

Враховуючи вищенаведені положення законодавства України, Апеляційний суд м. Києва дійшов обґрунтованого висновку, що посилання на публічний порядок можуть мати місце тільки у випадках, коли виконання іноземного арбітражного рішення несумісне з основами правопорядку держави, а події, які сталися в Україні, починаючи з лютого - березня 2014 року та визнання Російської Федерації країною-агресором щодо України не вплинуло на приватноправові відносини, що склалися між ПрАТ «ММК ім. Ілліча» та НАТ «Люкон» на підставі контракту та на їх зобов'язання, що виникли на підставі цього контракту.

Доводи апеляційної скарги про те, що заявник не додав до заяви виконавчий документ, що є підставою для залишення вказаної заяви без руху, є необґрунтованими, оскільки стаття 476 ЦПК України, яка передбачає форму і зміст заяви про визнання і надання дозволу на виконання рішення міжнародного комерційного арбітражу, такої вимоги не містить.

З огляду на викладене, Верховний Суд дійшов висновку, що ПрАТ «ММК ім. Ілліча» не підтвердило існування визначених статтею 36 Закону України «Про міжнародний комерційний арбітраж», статтею 478 ЦПК України та Конвенцією про визнання та виконання іноземних арбітражних рішень від 10 червня 1958 року підстав для відмови в задоволенні заяви про визнання та надання дозволу на виконання рішення міжнародного комерційного арбітражу.

Доводи апеляційної скарги не спростовують висновків апеляційного суду та не дають підстав для висновку про порушення норм цивільного процесуального права Апеляційним судом м.Києва.

Колегія суддів погоджується з висновками апеляційного суду, що заява про визнання та надання дозволу на виконання міжнародного комерційного арбітражу відповідає вимогам статті 476 ЦПК України, а боржник не надав належних та допустимих доказів на підтвердження своїх доводів.

Ураховуючи, що під час розгляду справи не було встановлено підстав для відмови у визнанні і наданні дозволу на виконання рішення міжнародного комерційного арбітражу, передбачених статтею V Конвенції про визнання та виконання іноземних арбітражних рішень від 10 червня 1958 року (Нью-Йоркська Конвенція), статтею 478 ЦПК України, статтею 36 Закону України «Про міжнародний комерційний арбітраж», апеляційний суд (як суд першої інстанції) дійшов правильного висновку про задоволення заяви НАТ «Люкон» про визнання і надання дозволу на виконання рішення МКАС при ТПП України від 21 листопада 2017 року.

Згідно статті 375 ЦПК України, суд апеляційної інстанції залишає апеляційну скаргу без задоволення, судове рішення без змін, якщо визнає, що суд першої інстанції ухвалив судове рішення з додержанням норм матеріального і процесуального права.

Ураховуючи наведене, встановивши відсутність підстав для скасування судового рішення, колегія суддів дійшла висновку про залишення апеляційної скарги без задоволення, а оскарженої ухвали - без змін.

Керуючись статями 24, 351, 374, 375, 384, 478, 479 ЦПК України, Верховний Суд у складі колегії суддів Першої судової палати Касаційного цивільного суду

ПОСТАНОВИВ:

Апеляційну скаргу Приватного акціонерного товариства «Маріупольський металургійний комбінат імені Ілліча» залишити без задоволення.

Ухвалу Апеляційного суду м. Києва від 30 травня 2018 року залишити без змін.

Постанова суду набирає законної сили з моменту її прийняття, є остаточною і оскарженню не підлягає.

Головуючий А. С. Олійник

Судді: В. О. Кузнєцов

Г.І. Усик